

Położenie i opis miejscowości Stare Strącze

1. Położenie i walory turystyczne gminy Sława.

Opisywany rejon znajduje się w województwie lubuskim, na jego zachodnim krańcu, w powiecie Wschowa. Powiat ten składa się z trzech gmin Wschowa, Szlichtyngowa i Sława. Ukazana przeze mnie ścieżka dydaktyczna znajduje się na terenie gminy Sława. Gmina Sława leży na pograniczu Śląska i Wielkopolski. Zajmuje powierzchnię 32679 ha. Wielkim bogactwem gminy są lasy i jeziora, które przyciągają turystów zwłaszcza latem i jesienią (na grzybobranie). Znajduje się tam największe w naszym makroregionie jezioro – Jezioro Sławskie o powierzchni 817 ha. Przyciąga ono turystów, rybaków, a także miłośników przyrody. Można tutaj zaobserwować ptaki drapieżne takie jak: bielik, rybołów, kania czarna i ruda, myszołów, jastrząb, błotniaki oraz ptaki wodno-błotne: gęgawa, kormoran, łabędź niemy, zimorodek, żuraw. Pojezierze Sławskie zostało uznane za ostoję ptaków o randze europejskiej przez Międzynarodową Organizację Ornitologiczną. Bogata jest szata roślinna. Na podmokłych terenach spotykamy m.in. żurawinę, widłaka, rosiczkę okrągłolistną, welniankę, narecznicę błotną, storczyki. Ciekawą grupę roślin stanowią rośliny stepowe, które zajmują suche tereny. W samej Sławie znajduje się piękny park o około 30 ha, założony jako park krajobrazowy w 2 poł. XIX w. Jest w nim wiele pomników przyrody np. sosna czarna (najgrubszy okaz tego gatunku w Polsce zachodniej – 3,70m. obwodu, wysokość 23 m). W parku mieści się największe skupisko bluszczu w Polsce zachodniej. Wokół jeziora rosną lasy, przeważnie sosnowe, wpływają one na mikroklimat okolicy oraz obfitują w zwierzynę łowną i słyną z grzybów. Geneza krajobrazu w okolicach Sławy łączy się nierozzerwalnie z lądolodem bałtyckim. Utwory polodowcowe piaszczysto-żwirowe i gliniaste tworzą łańcuchy wzgórz morenowych, a także wydmy kopalne, między którymi w obniżeniach zalegają zwierciadła kilkunastu jezior rynnowych. Charakterystyczne w krajobrazie jeziora były powodem wydzielenia w podziale fizyczno-geograficznym Polski mezoregionu Pojezierze Sławskie,

najdalej na zachód wysuniętej części makroregionu Pojezierza Leszczyńskiego.

2. Przeszłość i teraźniejszość Nadleśnictwa Sława

Znaczną część gminy Sława obejmuje Nadleśnictwo Sława. Kilka słów o tym Nadleśnictwie. Zostało utworzone w 1945 roku po zakończeniu działań wojennych i przejęciu lasów przez administrację polską. Powierzchnia Nadleśnictwa wynosiła wówczas 8417,35 ha. W obecnym zasięgu składa się z 3 obrębów: Sława, Kochanowo, Świętno; istnieje od 1979 roku wchodząc w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Na przestrzeni czasu przechodziły różne klęski żywiołowe. W 1967 roku przeszedł huragan który trwał tylko 3 minuty, a powalił około 111399 m³ drzew co stanowi 4,5 razy więcej niż roczny plan pozyskania grubizny. Huragany z lat 1967 i 1972 były przyczyną zwiększenia występowania szkodników wtórnych, szczególnie cetyńca i przyplaszczka granatka.

W latach 80-tych walczono z brudnicą mniszką, a w latach 90-tych z barczatką sosnowką. Powierzchnia nadleśnictwa wynosi obecnie 25674 ha, w tym leśna 24957 ha. Podzielone jest ono na 24 leśnictwa i dysponuje szkółką leśną o powierzchni produkcyjnej 9,24 ha oraz składnicą drewna. Obwód lasów nadzorowanych wynosi 546 ha. Nadleśnictwo swym zasięgiem obejmuje gminy Sława, Wolsztyn, Nowa Sól, Bojadła, Kolsko, Kargowa. Pod względem fizyczno-geograficznym prawie cały teren obejmuje pojezierze Sławskie odgraniczone na północy licznymi kanałami Obry, na południu zaś strefą moren czołowych zlodowacenia bałtyckiego. Pojezierze Sławskie stanowi wyraźną depresję, na której brzegach usytuowane są malownicze moreny i wydmy porośnięte lasami. W sercu tej depresji zalegają liczne jeziora, z których największe to Jezioro Sławskie, nie bez powodu nazywane niegdyś śląskim Morzem, gdyż jest to największe jezioro na środkowym zachodzie kraju chętnie odwiedzane przez żeglarzy, wędkarzy i innych amatorów czynnego wypoczynku nad wodą, i w lasach. Znaczne zróżnicowanie terenu na tak niewielkim obszarze, liczne jeziora i cieki wodne stanowią o niebywalej atrakcyjności

terenu dla celów turystycznych. Zwłaszcza jeżeli weźmiemy pod uwagę fakt, iż jest to obszar o najkorzystniejszych warunkach klimatycznych w kraju (220 dni okresu wegetacyjnego). Łagodny klimat korzystnie działa na organizm ludzki. Pobyt w tych okolicach szczególnie zalecany jest ludziom chorym na serce i układ krążenia, drogi oddechowe oraz wyczerpanym psychicznie. Duży wpływ na swoisty mikroklimat mają duże kompleksy leśne na siedliskach borowych wzbogacając go w olejki eteryczne. Znaczna część przedstawionego obszaru została włączona w obszar chronionego krajobrazu, ze względu na swe walory przyrodnicze. Przewagę stanowią jednak lasy na siedlisku boru świeżego, gdzie króluje borówka czarna ustępując jesienią miejsca obficie występującym grzybom. Obecnie na terenie Nadleśnictwa znajdują się 2 rezerваты przyrody: jezioro Święte i jezioro Mesze, ponad 20 pomników przyrody zarówno ożywionej jak i nieożywionej; istnieją 2 strefy ochronne gniazdowania ptaków (orzeł bielik i bocian czarny).

Zabytki i historia wsi Stare Strącze

Część opisywanej przeze mnie ścieżki znajduje się we wsi Stare Strącze. Miejscowości tej należy poświęcić trochę uwagi.

Stare Strącze to wieś położona 5 km od Sławy. Posiada ciekawą historię i zabytki. O tych ostatnich wspomina Stanisław Kowalski w swojej książce „Zabytki Środkowego Nadodrza”. Należą do nich:

- Kościół parafialny p. w. Św. Jadwigi , wzniesiony w początkach XVIIw. z wyposażeniem wnętrza późnorenesansowym i barokowym
- (o kościele więcej wiadomości poniżej);
- Zespół dworski usytuowany we wschodniej części wsi , złożony z dworu, oficyny i spichlerza. Dwór zbudowany w pierwszej połowie XIX w. przebudowany na przełomie XIX i XX w., klasycystyczny ,murowany, piętrowy , założony na rzucie prostokąta z nowszą przybudówką od strony północnej . Oficyna zbudowana w pierwszej połowie XIX w. , o skromnych cechach klasycystycznych, murowana, parterowa, założona na rzucie prostokąta , nakryta dachem naczółkowym. Spichlerz

wzniesiony na początku XIX w, klasycystyczny, murowany z kamienia i cegły nakryty dachem naczółkowym. Wnętrza przyziemia nakryte sklepieniem kolebkowym, nad kondygnacją górną strop belkowany;

- Pałacowa brama wjazdowa z kamiennymi wazonami z figurami Matki Bożej i św. Jana Nepomucena.(o rzeźbach więcej poniżej);
- Spichlerz folwarczny – klasycystyczny, zbudowany w 1839r. murowany, piętrowy, założony na rzucie prostokąta, nakryty dachem naczółkowym.

Stare Strącze to wieś położona w odległości 5 km na południowy wschód od Sławy. W skład dzisiejszej miejscowości wchodzi istniejące kiedyś 3 wsie i 2 folwarki. Część wschodnią zajmowały właściwe Strącze czyli dawne Alt Strunz, część środkowa to Salisch (Zalesie), a część zachodnią nazywano Merzdorf (nazwa pochodzi od imienia Martin). Nazwa Strącze wywodzi się prawdopodobnie od słowa stróż, stróżowanie – powodem tego jest fakt, że znajduje się ona przy granicy Śląska i Wielkopolski gdzie stacjonować mogły oddziały ją pilnujące. W starych dokumentach nazwę tę pisano Stransko (1443r.) , Sronsco (1510 r.) Z dokumentów wynika, że w 1399 r. istniała tam parafia i drewniany kościół. W XVI w. wieś dostaje się w ręce rodu Rechenbergów, który jest także właścicielem Sławy. Ród ten przechodzi ona na protestantyzm wraz z poddanymi zgodnie z zasadą „czyj kraj, tego religia”. Rechenbergowie wybudowali kościół protestancki, ale w 1654 r. przekazano go w ręce katolików. W 1776 roku wybudowano kościół ewangelicki (obecnie nie istnieje, został rozebrany po II wojnie światowej w 1946 r. przez mieszkańców Starego Strącza). Wieś posiadała prawo produkcji i sprzedaży piwa (otrzymała ten przywilej od cesarza Leopolda I w 1692r.). Na początku XX w. spadła liczba ludności mieszkańców wsi , spowodowane to było emigracją do uprzemysłowionych rejonów Niemiec, a na ich miejsce przybyli osadnicy z Polski.